KHO:n lausuntopyyntö kirjalliseen kuulemiseen Valtiovarainministeriön antamasta vastauksesta

Kunnanhallitus 01.06.2026 § 109

Valmistelija

Kunnanjohtaja: Jarkko Salonen, puh. 040 726 2990,
jarkko.salonen@iitti.fi

Iitin kunta on saanut Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen 15.5.2026 1169/2026 Drno 1669/03.04.04.04.01/2024 Vuoden 2024 kunnan peruspalvelujen valtionosuutta koskevasta valituksesta. Hämeenlinnan hallinto-oikeus on hylännyt valituksen.

Kunnanhallitukselle esitetään, että Iitin kunta hakee valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 15.5.2026 antamaan päätökseen, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä laadittuja valtionosuuslaskelmia ja Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätökseen tehtyä palkkaharmonisaatiota koskevaa pakollista varausta.

Valituslupahakemuksen perusteena on erityisesti se, että asiassa on kyse merkittävästä ennakkopäätösluonteisesta kysymyksestä. Kysymys koskee sitä, voidaanko hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätökseen tehtyyn, oikeudellisesti kiistanalaiseen pakolliseen varaukseen perustuva alijäämä ottaa huomioon kuntien valtionosuuslaskelmissa kuntien valtionosuuksia vähentävänä tekijänä.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän viimeiseen tilinpäätökseen sisällytettiin varaus palkkaharmonisaatiosta aiheutuvista kustannuksista ennen vuotta 2023. Kunnan näkemyksen mukaan kyseiset kustannukset eivät kuitenkaan olleet erääntyneet ennen hyvinvointialueelle tapahtunutta liikkeen luovutusta 1.1.2023, eikä kuntayhtymälle siten ollut syntynyt sellaista oikeudellista velvoitetta, joka olisi mahdollistanut pakollisen varauksen kirjaamisen kirjanpitolain edellyttämällä tavalla.

Iitin kunnan näkemyksen mukaan hyvinvointialueen myöhemmin toteuttama palkkaharmonisaatio ja siitä aiheutuneet kustannukset perustuvat hyvinvointialueen omiin ratkaisuihin ja neuvotteluihin, eikä niitä voida jälkikäteisesti kohdistaa hyvinvointialueen edeltäneen kuntayhtymän jäsenkunnille tai ottaa huomioon kuntien valtionosuuksia alentavana tekijänä. Kunnan näkemyksen mukaan valtionosuuslaskelmat eivät voi perustua virheelliseen tai oikeudellisesti perusteettomaan tilinpäätöskirjaukseen.

Hallinto-oikeus on ratkaisussaan katsonut, että valtiovarainministeriöllä on ollut oikeus soveltaa kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun asetuksen 7 §:ää. Kunnan näkemyksen mukaan kyseistä säännöstä ei kuitenkaan voida soveltaa tilanteessa, jossa kyse ei ole kuntien erilaisista kirjauskäytännöistä vaan siitä, onko pakollinen varaus ylipäätään ollut lainmukainen.

Asian taloudellinen merkitys kunnille on huomattava, sillä varaus vaikuttaa pysyvästi kuntien valtionosuuksien tasoon. Kaikki valtionosuuspäätöksestä valituksen tehneet Päijät-Hämeen kunnat ovat saaneet hallinto-oikeudelta sisällöltään vastaavan päätöksen ja harkitsevat valitusluvan hakemista korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Ptk tark.

Asiaa on valmisteltu kuntajohtajien kesken ja valmistelutyötä jatketaan kattavan ja perustellun valituslupahakemuksen ja siihen sisältyvän valitusasiakirjan laatimiseksi.

Iitin kunnan kokousaikataulu huomioiden valituslupahakemuksen jättäminen esitetään delegoitavaksi kunnanjohtajalle, jotta asiakirja saadaan toimitettua määräajassa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Jarkko Salonen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää valtuuttaa kunnanjohtajan laatimaan ja jättämään Iitin kunnan puolesta valituslupahakemuksen sekä siihen sisältyvän valitusasiakirjan korkeimmalle hallinto-oikeudelle Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksestä 1169/2026.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin, että Atte Savelainen oli poissa tämän pykälän ajan esteellisenä ja puheenjohtajana toimi 1. varapuheenjohtaja Eira Leino. Lisäksi merkittiin, että Savelaisen varajäsen Jussi Sallinen oli paikalla tämän pykälän ajan ja poistui kokouksesta pykälän päätöksenteon jälkeen.

Kunnanhallitus 16.11.2026
80/02.01.00/2026

Valmistelija

Kunnanjohtaja: Jarkko Salonen, puh. 040 726 2990, jarkko.salonen@iitti.fi

Korkein hallinto-oikeus pyytää Iitin kunnalta lausumaa Valtiovarainministeriön kirjalliseen kuulemiseen antamaan vastauksen johdosta.

Asia koskee Iitin kunnan valituslupahakemusta, jossa vaaditaan, että korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan, kumoaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen 1169/2026 ja määrää valtio varainministeriön poistamaan Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpää tökseen merkityn pakollisen varauksen aiheuttaman alijäämän sote-siirtolaskelmista ja valtiovarainministeriön valtionosuuslaskelmista Iitin kunnan valtion osuutta vähentävänä tekijänä.

Lausuma pyydetään toimittamaan 27.11.2026 mennessä.

Vastauksessa on mainittava asian diaarinumero. Asiassa aiemmin kertynyt aineisto on korkeimman hallinto-oikeuden käytettävissä.

Myös muut Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän entiset jäsenkunnat ovat saaneet vastaavan lausumapyynnön. Lausunnon sisällöstä käydään vielä keskustelua kuntien kesken ja asia tarkentuu kokoukseen mennessä. Mikäli lausuma ei valmistu ajoissa, tullaan esittämään, että kunnanjohtajalle annetaan valtuus antaa lausuma KHO:lle.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Jarkko Salonen

Ptk tark.

Päätösehdotus

Päätösehdotus tehdään kokouksessa.

Päätös

Ptk tark.